

4.6.2.5. Akušerska njega zdravog novorođenčeta - 1 sedmica (provodi se u porodilištu)

- upoznavanje sa medicinskom dokumentacijom o akušerskoj njezi zdravog novorođenčeta,
- upoznavanje sa planiranjem, organiziranjem i provođenjem akušerske njege zdravog novorođenčeta,
- analizira uvjete za izvođenje akušerske njege i provodi kliničku realizaciju planirane akušerske njege zdravog novorođenčeta,
- sudjeluje u provedbi nadzora nad zdravim novorođenčetom,
- savladava vještine previjanja, kupanja i vaganja novorođenčeta (najmanje 30),
- savladava tehnike testova probira (najmanje 10),
- priprema djeteta za foto terapiju (najmanje 5),
- obavlja toaletu pupčanog bataljka (najmanje 20),
- provodi vakcinaciju (najmanje 5),
- sudjeluje u edukaciji roditelja o njezi zdravog novorođenčeta i dojenja, savjetuje majke o započinjanju, isključivosti i trajanju dojenja,
- upoznaje se sa radom u mliječnoj kuhinji i umjetnom prehranom novorođenčeta, te higijenskim pripremanjem hrane i pribora.

4.6.2.6. Akušerska njega bolesnog novorođenčeta - 1 sedmica

- primjenjuje načela asepsa-antisepsa (dezinfekcija, sterilizacija) u praksi,
- upoznavanje sa medicinskom dokumentacijom o akušerskoj njezi bolesnog novorođenčeta,
- upoznavanje sa planiranjem, organiziranjem i provođenjem akušerske njege bolesnog novorođenčeta,
- analizira uvjete za izvođenje akušerske njege i provodi kliničku realizaciju planirane akušerske njege bolesnog novorođenčeta,
- sudjeluje u provedbi nadzora nad bolesnim novorođenčetom,
- uzimanje laboratorijskih uzoraka (najmanje 10),
- sudjelovanje u dijagnostičko-terapijskim postupcima,
- savladava vještine rukovanja s inkubatorom i nadzora novorođenčeta u inkubatoru,
- provodi toaletu pupka, te njegu pri patološkim promjenama (najmanje 5),
- obavlja transport nedonesenog djeteta i osigurava optimalne uvjete za vrijeme transporta,
- uvježbava prepoznavanje žutice i provođenje fototerapije,
- provodi davanje intramuskularne i intravenozne injekcije, infuziju, ordiniranu od strane liječnika (najmanje 10),
- postavljanje nazogastrične sonde,
- priprema pribor i pomaže doktoru medicine kod reanimacije djeteta.

Ovaj dio pripravničkog staža u trajanju od jedne sedmice pripravnik provodi na pedijatrijskoj klinici/neonatologiji." U prilogu iz stava (1) ovog člana, u okviru tačke 3. "POSEBNI DIO", iza tačke 3.4.5. "Diplomirani fizioterapeut" dodaje se nova tačka: "3.4.6. Prvostupnici akušerstva", koja glasi:

"3.4.6. Prvostupnici akušerstva

- Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10)
- Zakon o sestinstvu i akušerstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 43/13)
- Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/05)
- Zakon o sistemu poboljšanja kvalitete, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu ("Službene novine Federacije BiH", br. 59/05 i 52/11)."

Član 2.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-37-3243/17
03. jula 2017. godine
Sarajevo

Ministar
Doc. dr. **Vjekoslav Mandić**, s. r.

Temeljem članka 150. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13), federalni ministar zdravstva donosi

PRAVILNIK O DOPUNAMA PRAVILNIKA O PRIPRAVNIČKOM STAŽU I STRUČNOM ISPITU ZDRAVSTVENIH DJELATNIKA

Članak 1.

- (1) U Pravilniku o pripravničkom stažu i stručnom ispitu zdravstvenih djelatnika ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/11, 10/11, 41/11, 81/12 i 58/15), u Pravitku 1. "PLAN I PROGRAM PRIPRAVNIČKOG STAŽA ZA ZDRAVSTVENE DJELATNIKE", dio: "PLAN I PROGRAM PRIPRAVNIČKOG STAŽA ZA ZDRAVSTVENE DJELATNIKE SA ZAVRŠENIM FAKULTETOM ZDRAVSTVENIH STUDIJA", iza tačke 4.5. "DIPLOMIRANI FIZIOTERAPEUT" dodaje se nova tačka koja glasi: "4.6. PRVOSTUPNIK PRIMALJSTVA".
- (2) U pravitku iz stavka (1) ovog članka, u dijelu: "Plan specijalnog dijela pripravničkog staža utvrđuje se prema završenom studiju fakulteta zdravstvenih studija, odnosno prema profilima u trajanju od 5 mjeseci", iza tačke 4.5. "DIPLOMIRANI FIZIOTERAPEUT" dodaje se nova tačka koja glasi: "4.6. PRVOSTUPNIK PRIMALJSTVA".
- (3) U pravitku iz stavka (1) ovog članka, iza Plana specijalnog dijela pripravničkog staža: 4.5. "DIPLOMIRANI FIZIOTERAPEUT" dodaje se Plan specijalnog dijela pripravničkog staža za prvostupnike primaljstva, koji glasi:

"4.6. PRVOSTUPNIK PRIMALJSTVA"

Plan specijalnog dijela pripravničkog staža za prvostupnike primaljstva u trajanju od 5 mjeseci obuhvata rad u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, rad u ginekologiji, rodilištu i neonatologiji.

4.6.1. Primaljski pripravnički staž u primarnoj zdravstvenoj zaštiti - 2,5 mjeseca

Program pripravničkog staža prvostupnika primaljstva u primarnoj zdravstvenoj zaštiti obuhvata:

- Djelatnost prvostupnika primaljstva u patronažnoj službi - 2 tjedna
- Rad u savjetovalištu za trudnice - 1 mjesec
- Rad u ambulanti za ženske bolesti - 1 mjesec

4.6.1.1. Djelatnost prvostupnika primaljstva u patronažnoj službi - 2 tjedna

- upoznavanje s organizacijom patronažne zaštite i djelatnosti patronažne zaštite,
- upoznaje se s tehnikama i metodama rada u patronažnoj zaštiti (planiranje, patronažni posjet, timski rad, provođenje primaljske njege),
- obilazi s patronažnom sestrom novorođenčad, trudnice i bolesnike (najmanje 20 patronažnih posjeta),
- sudjeluje u pripremi trudnice za porod i edukaciju majki o njezi novorođenčeta,
- sudjeluje u praćenju fizioloških promjena u trudnoći i nakon poroda kod majke i novorođenčeta,
- upoznaje se s patološkim promjenama u trudnoći i babinju,

- uvježbava davanje preporuka za dojenje i pomoć majci pri dojenju,
- prati adaptaciju novorođenčeta, eliminaciju novorođenčeta, patološke promjena kod novorođenčeta,
- obavlja njegu pupčane rane,
- sudjeluje u pružanju primaljske skrbi u različitim stanjima: kod povišene temperature, povraćanja, ojedina kože, infekcija,
- upoznavanje s mjerama za promicanje i očuvanje zdravlja, te sprječavanje bolesti u populaciji s posebnim osvrtom na zdravlje žene u razdoblju trudnoće i nakon poroda te novorođenčadi i dojenčadi.

4.6.1.2. Rad u savjetovalištu za trudnice - 1 mjesec

- procjenjuje potrebe, planira, organizira i evaluira primaljsku njegu tijekom perinatalnog razdoblja,
- priprema i savjetuje žene za ginekološki pregled,
- samostalno obavlja vaginalni pregled (najmanje 50 trudnica),
- utvrđuje trudnoću, određuje termin poroda, prati fiziološku trudnoću (najmanje 10 pregleda),
- utvrđuje eventualne patološke promjene u trudnoći o kojima treba obavijestiti liječnika,
- sudjeluje u provedbi edukacije u pripremi za roditeljstvo i porod, te daje savjete o dojenju,
- sudjeluje u provedbi edukacije u cilju očuvanja zdravlja, prevencije spolno prenosivih bolesti, planiranja obitelji, seksualnog i reproduktivnog zdravlja,
- obavlja obradu trudnice: kontrolira tjelesnu težinu trudnice, prirast tjelesne težine, mjeri vitalne znakove, vanjski pregled trudnice - mjerenje zdjelice, mjerenje udaljenosti F-S, Leopold-Pavlikovi zahvat, pregled urina na bjelančevine, auskultacija otkucaja srca djeteta (najmanje 50 obrada).

4.6.1.3. Rad u ambulanti za ženske bolesti - 1 mjesec

- vodi zdravstvene kartone, unosi odgovarajuće podatke, vodi dnevne i mjesečne evidencije,
- sudjeluje kod sistematskih pregleda žena,
- pomaže doktoru medicine kod pregleda i manjih ginekoloških zahvata,
- samostalno obavlja pregled u spekulumu, uzima obrisak za određivanje stupnja čistoće rodnice (najmanje 30 pregleda), uzimanje vaginalnog i endocervikalnog razmaza za citološku analizu - Papanicolau, uzima cervikalni bris na bakteriološke pretrage (najmanje 10 pregleda).

4.6.2. Primaljska njega u bolničkoj djelatnosti - 2,5 mjeseca

Program pripravničkog staža za prvostupnike primaljstva u bolničkoj djelatnosti obuhvata:

- Primaljska njega u ginekologiji - 2 tjedna
- Primaljska njega rizičnih trudnoća - 2 tjedna
- Primaljska njega u porodu - 2 tjedna
- Primaljska njega u puerperiju - 2 tjedna
- Primaljska njega zdravog novorođenčeta - 1 tjedan
- Primaljska njega bolesnog novorođenčeta - 1 tjedan

4.6.2.1. Primaljska njega u ginekologiji - 2 tjedna (provodi se u odjelu ginekologije)

- vodi medicinsku dokumentaciju o primaljskoj skrbi u ginekologiji;
- planira, organizira i provodi primaljsku skrb u ginekologiji,
- vrednuje plan primaljske skrbi, analizira uvjete za izvođenje primaljske skrbi i provodi kliničku realizaciju planirane primaljske skrbi,
- sudjeluje u viziti,
- samostalno izvodi pregled u spekulima (najmanje 15 pregleda),

- provodi postupke predoperativne pripreme i poslijeoperativne njege nakon operativnog zahvata, te provodi intravensku terapiju,
- upozna se sa postupkom pranja i dezinfekcija ruku, navlačenja rukavica, oblačenje sterilne odjeće za operacijske zahvate,
- obavlja venepunkciju, provodi davanje infuzije, transfuzije i drugih zahvata,
- izvodi kateterizaciju i uvođenje trajnog katetera,
- organizira i nadzire primaljsku njegu ginekološko onkološke bolesnice,
- brine se za laboratorijsku obradu, prati vitalne funkcije,
- nadzire provođenje svakodnevne osobne higijene bolesnica, savjetuje bolesnice o prehrani i dijetama,
- priprema pribor i pomaže kod kiretaže, punkcija, ekscizija i incizija, kolposkopija i drugih zahvata,
- priprema pribor i obavlja previjanja i vađenje šavova (najmanje 10 slučajeva),
- provodi zdravstveni odgoj i zdravstveno prosvjeđivanje bolesnica.

4.6.2.2. Primaljska njega rizičnih trudnoća - 2 tjedna (provodi se u odsjeku rizičnih trudnoća)

- upozna se sa medicinskom dokumentacijom o primaljskoj skrbi rizičnih trudnoća;
- upozna se sa planiranjem, organiziranjem i provođenjem primaljske skrbi rizičnih trudnoća;
- analizira uvjete za izvođenje primaljske skrbi i provodi kliničku realizaciju planirane primaljske skrbi,
- sudjeluje u praćenju rizičnih trudnoća,
- upozna se sa prehranom i dijetama trudnice kod dijabetičke trudnoće, i kod trudnica sa gestozom,
- provodi snimanje CTG zapisa, te poznaje nepravilnosti CTG zapisa (najmanje 30 slučajeva),
- upozna se sa načelima primaljske etike - etičkog kodeksa primalja,
- kontrolira postupke asepsa, kao i postupke prevencije bolničkih infekcija,
- provodi intravensku terapiju, intramuskularnu, subkutanu i peroralnu primjenu lijekova ordiniranu od strane liječnika,
- provodi postupke predoperativne pripreme trudnice za carski rez (najmanje 5 slučajeva),
- pomaže doktoru medicine kod ginekološkog pregleda, priprema trudnice i asistira kod izvođenja amnioskopije (najmanje 5 izvođenja amnioskopije),
- priprema trudnice za ultrazvuk, amniocentezu, serklažu,
- daje supkutane, intramuskularne i intravenozne injekcije, infuzije i peroralnu terapiju.

4.6.2.3. Primaljska njega u porodu - 2 tjedna (provodi se u odsjeku radaone)

- upoznavanje sa medicinskom dokumentacijom o primaljskoj skrbi u porodu,
- planira, organizira i provodi primaljsku skrb; evaluira plan primaljske skrbi u porodu,
- analizira uvjete za izvođenje primaljske skrbi i provodi kliničku realizaciju planirane primaljske skrbi,
- prima trudnicu u radaonu i provodi obradu trudnice (najmanje 12 trudnica),
- upoznavanje sa metodama koje se koriste u primaljskoj njezi za ublažavanje boli,
- upoznavanje sa metodama uspostavljanja povjerenja sa roditeljom,
- praćenje fetusa CTG aparatom (najmanje 30 praćenja fetusa),
- vodi fiziološki porod (najmanje 12 poroda),

- po potrebi urezuje epiziotomije, te šije epiziotomije (najmanje 8),
- zbrinjava rupturu međice 1. i 2. stupnja (najmanje 10 slučajeva),
- rezanje i podvezivanje pupkovine (najmanje 20),
- prati znakove odljuštenja posteljice i pregled posteljice (najmanje 20 slučajeva), sudjeluje u praćenju patološkog poroda, te sudjeluje i asistira kod operativnog dovršenja poroda (najmanje 5 slučajeva),
- provodi rektalni pregled (najmanje 5 slučajeva),
- provodi postupke predoperativne pripreme i poslijeoperativne njege nakon operativnog dovršenja poroda, te provodi intravensku terapiju,
- provodi prvu opskrbu novorođenčeta, kupanje, mjerenje i označavanje (najmanje 20),
- provodi nadzor nad zdravim novorođenčetom, te o eventualnim patološkim stanjima obavijesti liječnika (najmanje 10 nadzora nad novorođenčetom),
- provodi peroralnu i parenteralnu primjenu lijekova ordiniranu od liječnika,
- kontrolira čistoću radnog prostora i okruženja,
- nadzire roditelje u IV porođajnom dobu.

4.6.2.4. Primaljska njega u puerperiju - 2 tjedna (provodi se u rodilištu)

- upoznavanje sa medicinskom dokumentacijom o primaljskoj skrbi u puerperiju,
- upoznavanje sa planiranjem, organiziranjem i provođenjem primaljske skrbi,
- analizira uvjete za izvođenje primaljske skrbi i provodi kliničku realizaciju planirane primaljske skrbi u puerperiju,
- prijem puerpere na odjel i nadzor neposredno nakon prijema iz rađaone,
- sudjeluje u provedbi nadzora puerpere,
- savladava vještine dobre komunikacije koje su potrebne za uspostavu povjerenja i kod puerpere,
- kontrola krvarenja, epiziotomije i involucijskih procesa uterusa,
- pomoć puerperi kod dojenja i izdavanja,
- pomoć puerperi kod spontanog mokrenja i kod uspostave spontane stolice neposredno nakon poroda,
- savjetuje puerpere o prehrani tijekom puerperija,
- pomaže majkama koje imaju poteškoće s tehnikom dojenja, zastoju dojku, oštećene i bolne bradavice ili ravne, odnosno uvučene bradavice,
- po potrebi vrši izdavanje majke,
- savjetuje majke, kod prijevremeno rođene djece, blizanaca i trojki, da uspješno uspostave i održe laktaciju,
- podučava majku načinu izdavanja i pohranjivanja mlijeka, odnosno kako da održi stvaranje mlijeka i kad je odvojena od djeteta, te pomaže svojim savjetima u mnogim drugim situacijama.

4.6.2.5. Primaljska njega zdravog novorođenčeta - 1 tjedan (provodi se u rodilištu)

- upoznavanje sa medicinskom dokumentacijom o primaljskoj skrbi zdravog novorođenčeta,
- upoznavanje sa planiranjem, organiziranjem i provođenjem primaljske skrbi zdravog novorođenčeta,
- analizira uvjete za izvođenje primaljske skrbi i provodi kliničku realizaciju planirane primaljske skrbi zdravog novorođenčeta,
- sudjeluje u provedbi nadzora nad zdravim novorođenčetom,
- savladava vještine previjanja, kupanja i vaganja novorođenčeta (najmanje 30),
- savladava tehnike testova probira (najmanje 10),
- priprema djeteta za foto terapiju (najmanje 5),

- obavlja toaletu pupčanog bataljka (najmanje 20),
- provodi cijepljenje (najmanje 5),
- sudjeluje u edukaciji roditelja o njezi zdravog novorođenčeta i dojenja, savjetuje majke o započinjanju, isključivosti i trajanju dojenja,
- upoznaje se sa radom u mliječnoj kuhinji i umjetnom prehranom novorođenčeta, te higijenskim pripremanjem hrane i pribora.

4.6.2.6. Primaljska njega bolesnog novorođenčeta - 1 tjedan

- primjenjuje načela asepsa-antiseptika (dezinfekcija, sterilizacija) u praksi,
- upoznavanje sa medicinskom dokumentacijom o primaljskoj skrbi bolesnog novorođenčeta,
- upoznavanje sa planiranjem, organiziranjem i provođenjem primaljske skrbi bolesnog novorođenčeta,
- analizira uvjete za izvođenje primaljske skrbi i provodi kliničku realizaciju planirane primaljske skrbi bolesnog novorođenčeta,
- sudjeluje u provedbi nadzora nad bolesnim novorođenčetom,
- uzimanje laboratorijskih uzoraka (najmanje 10),
- sudjelovanje u dijagnostičko-terapijskim postupcima,
- savladava vještine rukovanja s inkubatorom i nadzora novorođenčeta u inkubatoru,
- provodi toaletu pupka, te njegu pri patološkim promjenama (najmanje 5),
- obavlja transport nedonesenog djeteta i osigurava optimalne uvjete za vrijeme transporta,
- uvježbava prepoznavanje žutice i provođenje fototerapije,
- provodi davanje intramuskularne i intravenozne injekcije, infuziju, ordiniranu od strane liječnika (najmanje 10),
- postavljanje nazogastrične sonde,
- priprema pribor i pomaže doktoru medicine kod reanimacije djeteta.

Ovaj dio pripravnčkog staža u trajanju od jednog tjedna pripravnik provodi na pedijatrijskoj klinici/neonatologiji." (4) U privitku iz stavka (1) ovog članka, u okviru točke 3. "POSEBNI DIO", iza točke 3.4.5. "Diplomirani fizioterapeut" dodaje se nova točka: "3.4.6. Prvostupnici primaljstva", koja glasi:

"3.4.6. Prvostupnici primaljstva

- Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10)
- Zakon o sestinstvu i primaljstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 43/13)
- Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/05)
- Zakon o sustavu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu ("Službene novine Federacije BiH", br. 59/05 i 52/11)."

Članak 2.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-37-3243/17

03. srpnja 2017. godine
Sarajevo

Ministar
Doc. dr. **Vjekoslav Mandić**, v. r.

На основу члана 150. Закона о здравственој заштити ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 46/10 и 75/13), федерални министар здравства доноси